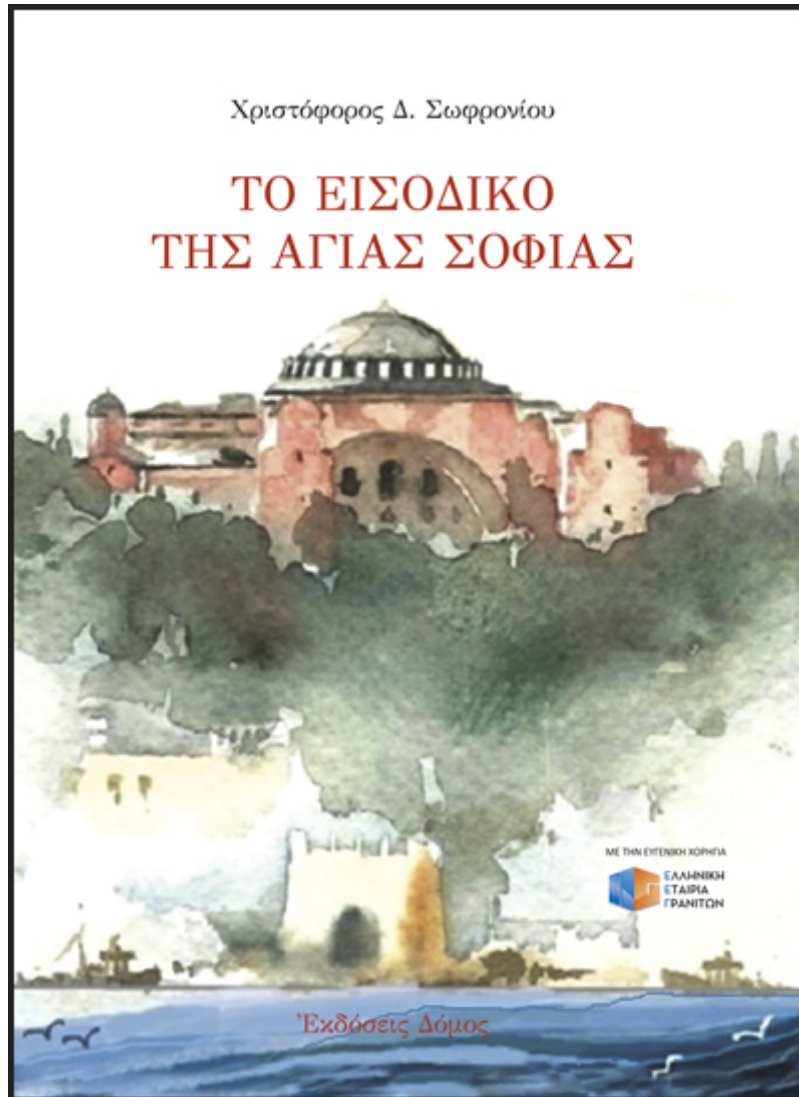

Το “Εσοδικό της Αγίας Σοφίας”

/ [Παιδεία και Πολιτισμός](#)

Το “Εσοδικό της Αγίας Σοφίας” είναι μια τετράχρωμη σκληρόδετη πολυτελής έκδοση των εκδόσεων Δόμος, με πληθώρα εικόνων και πινάκων, που παρουσιάζει ο Χριστόφορος Δ. Σωφρονίου, Αρχων Υπομνηματογράφος της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας.

Ο ίδιος τονίζει στον Πρόλογό του:

«Κίνησα να συνάξω ιστορικά και κτητορικά, δόξες και θριάμβους, τεχνικά και καλλιτεχνικά, θρύλους και θαύματα, γνώσεις, μνήμες και γνώμες, μέτρα και χρόνους, για την Άγία του Θεού Σοφία, για το κτίσμα που ούράνωσε την Πόλη, αλλά και πάθη και πληγές και βάσανα, όσα ως ρομφαία διήλθαν την καρδιά της Ρωμαιοσύνης που έκπαλαι πάλλει εκεί. Καμία φιλοδοξία δεν με προτρέπει πρὸς ἔργο

ἐπιστημονικὸ ἢ συγγραφὴ ἀκριβοῦς ἱστορικῆς καὶ καλλιτεχνικῆς ἀρτιότητος. Ἐπιθυμῶ νὰ καταγράψω, ἐρανισμένα ἀπὸ κάθε προσιτὴ σὲ μένα πηγὴ, ὅσα θὰ θέλξουν καὶ θὰ γοητεύσουν καὶ σὲ προσκύνημα στὴν Ἁγία Σοφία θὰ ἐρεθίσουν τοὺς μελλοντικούς ἀναγνῶστες, ποὺ οὕτως ἢ ἄλλως θὰ εἶναι οἱ ἐπιλεγμένοι καὶ διαλεχτοὶ φίλοι καὶ ὁμόφρονες καὶ συμπορευτές μου μέχρι σήμερα, στοὺς δρόμους τῆς πίστεως, τῆς τέχνης, τοῦ ὄνείρου καὶ τῆς ἐλπίδας. Κρατῶ γιὰ μένα τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιλέξω μὲ δικά μου κριτήρια γιὰ λογαριασμό τους, ὅσα ἀπὸ τὸν τεράστιο διαθέσιμο ὄγκο γνώσεων, ἀναφορῶν καὶ μελετῶν, εἰσηγήσεων καὶ ὑποθέσεων περὶ τὴν Ἀγιασοφίαν, προσφέρονται στὴ διεθνὴ καὶ ἐντόπια γραμματεία, ἀλλὰ καὶ στὴ δημῶδη μας παράδοση, καὶ νὰ προκρίνω πρὸς παρουσίαση καὶ ἐγκάρδια προσφορὰ μέσω τούτου τοῦ πονήματος. Ἐλπίζω νὰ τοὺς ἐκπλήξω εὐχάριστα, ὅταν θὰ διαπιστώσουν ὅτι στὴν Ἀγιασοφίαν –στὸ κτίσμα καὶ στὴν ἰδέαν, στὸ σχῆμα καὶ στὸ πνεῦμα της–συμποσοῦνται ὅλα ὅσα μᾶς χαρακτηρίζουν συμπορευτές».

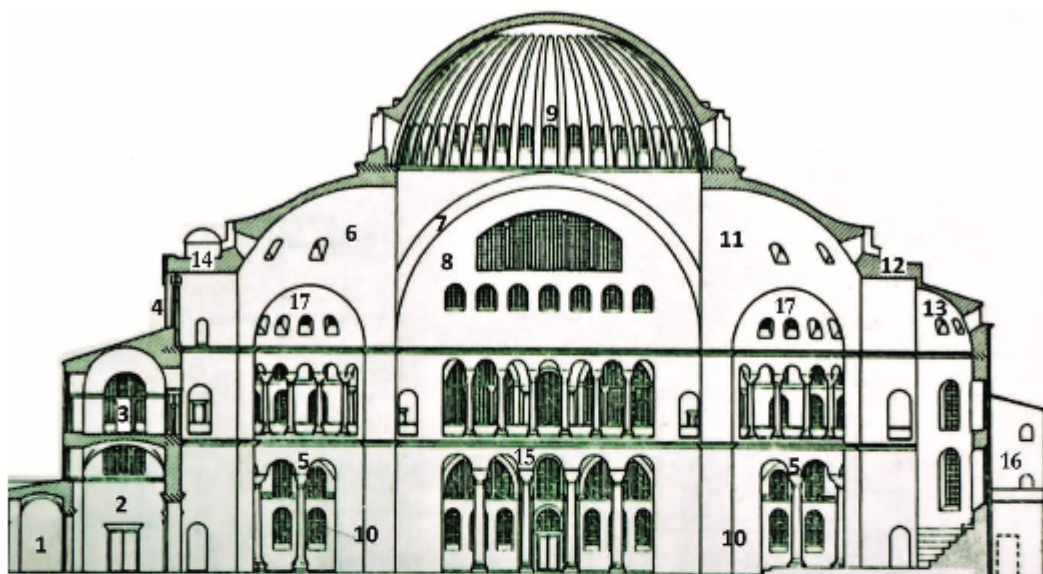

Εἰκόνα 1. Χαρακτικὸ μὲ τὴν ὄψιν τῆς Ἁγίας Σοφίας κατὰ τὰ πρῶτα ἐγκαίνια.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΔΟΜΟΣ

Ἡ Ἀγία Σοφία ἀποτελεῖ μία ἐν τόπῳ καὶ χρόνῳ συμπερίληψη ὅλης τῆς ἱστορίας τῆς Ανατολικῆς Ρωμαϊκῆς αυτοκρατορίας καὶ ενσωματώνει στὴ διαδρομὴ τῆς ὅλου τοῦ ἱστορικοῦ βίου, εἰδικὰ τῆς Κωνσταντινούπολης. Ὅλες οἱ μεγάλες καὶ μικρές στιγμές, οἱ ἐνδοξες καὶ οἱ ἀσημες, οἱ ιερές καὶ οἱ ἐπαίσχυντες, οἱ χαρμόσυνες καὶ οἱ οδυνηρές, ὅλες που δομοῦν τὸν ἱστορικό κορμό τῆς Ρωμιοσύνης, εἶναι ἀναγραμμένες στὸν πρόλογο τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, ἀχρι καιροῦ συντάσσουν τὴ μυθιστορία τῆς καὶ ἐλέω Θεοῦ κανοναρχοῦν τὸν ἐπίλογό της. Εἶναι μία πορεία δεκαπέντε αἰώνων συνυφασμένη με τὰ ἀνθρώπινα καὶ μυρωμένη με τὰ θεϊκά, ζυμωμένη με πόνους καὶ τραγουδισμένη με χαρές, πεσμένη με πάθη καὶ

αναστημένη με έλεος, στιγματισμένη με αίμα, αποπλυμένη με δάκρυα, «δια δόξης και ατιμίας»... Αυτή η πορεία διεμβολίζει τους χρόνους και ο απόηχός της αντηχεί και στον σημερινόν αιώνα, τον απατ-αιώνα, και εκκωφαντικά απηχεί τη βοή των μηνυμάτων της ιστορίας και των κυματισμών της.

Σχῆμα Η. Ἐπιμήκης τομή τοῦ ναοῦ.

1. Ἐξωνάρθηκας	2. Ἐσωνάρθηκας
3. Κεντρικὸ ὑπερῶ	4. Μεγάλο δυτικὸ παράθυρο
5. Κιονοστοιχία τῆς Μαρκίας	6. Μεγάλο δυτικὸ ἡμιτροῦλιο
7. Μεγάλο βόρειο (καὶ νότιο) τόξο	8. Βόρειο (καὶ νότιο) τύμπανο
9. Τροῦλος	10. Μεγάλοι πεσσοί
11. Μεγάλο ἀνατολικὸ ἡμιτροῦλιο	12. Μεγάλο ἀνατολικὸ τόξο
13. Μικρὰ ἀνατολικά ἡμιτροῦλια (τρία)	14. Μεγάλο δυτικὸ τόξο
15. Ἡ κιονοστοιχία τῆς Ἐφέσου	16. Θέση Ἀγ. Νικολάου Καταφυγῆ
17. Μικρὰ πλάγια ἡμιτροῦλια	18. Μεγάλο ἀνατολικὸ τόξο
19. Μεγάλο ἀνατολικὸ ἡμιτροῦλιο	20. Πλάγια κλίτη
21. Πλάγια ὑπερῶ	22. Ἐξωτερικὸ τμήμα μεγ. πεσσῶν
23. Κεντρικὸ μικρὸ ἀνατ. ἡμιτροῦλιο	

Το βιβλίο εἶναι ἓνα βιωματικὸ καὶ ιστορικὸ οδοιπορικὸ στο ὅλον τῆς Ἀγίας Σοφίας, στα εσωτερικά καὶ τα εξωτερικά σημαίνοντα καὶ σημαινόμενα, στα φανερά καὶ στα μυστικά τῆς τέχνης τῆς καὶ τῆς ομορφιάς τῆς. Ο συγγραφέας διατρέχει τὴν ἱστορία τῆς, ἀπὸ τὴν πρώτη θεμελίωση μέχρι τὴ σημερινή τῆς κατάσταση, με αναφορές, περιγραφές, διηγήσεις συμβάντων καὶ συμβαινομένων, σχολιασμούς ἄλλοτε ρεαλιστικούς καὶ ἄλλοτε υπαινικτικούς, αξιολογήσεις καὶ ἐπισημάνσεις, ξεδιπλώνοντας τὸν κόσμο τῆς Ἀγιασοφίας, ἓναν κόσμο-σημεῖο τῆς παρουσίας τοῦ ἱεροῦ, κόσμο ζώντων καὶ κεκοιμημένων που ἀποτύπωσαν τὴν παρουσία τους στους τοίχους καὶ τα πατώματα, στους διαδρόμους καὶ τα ἀνώγεια, στα ψηφιδωτά καὶ

στις τοιχογραφίες, αφήνοντας ίχνη λατρείας και προσκύνησης. Το βιβλίο περιέχει 125 εικόνες και 17 σχεδιαγράμματα που επιτρέπουν να έχουμε μια λεπτομερή εποπτεία, κατά το δυνατόν, της περιήγησης που μας προσφέρει ο συγγραφέας.

Εικόνα 4. Από παλαιά λιθογραφία με την Άγια Σοφία.